

- Van Gogh Museum. Refurbishment. Foto Martijn van den Dobbelsteen -

worden gemaakt, ook door de kleinere musea, maar hij geeft wel aan dat dit vaak beperkt blijft tot het goed beheren van de installaties en maatregelen om energie te besparen en daardoor kosten te drukken. 'Wat je ziet is dat LED-verlichting in opkomst is. Ook worden er alternatieven onderzocht voor de duurzame opwekking van energie. Daarnaast zien we in museumrestaurants steeds meer fair trade producten in de etalage.'

ZO VEEL MUSEA, ZO VEEL NORMEN?

Met regelmaat komen de acht vertegenwoordigers bij elkaar om te praten over de nieuwe duurzaamheidsnorm voor musea. Het blijkt een ingewikkelde opgave. Want een museum met een schilderijencollectie vraagt bijvoorbeeld weer om heel andere klimaat-eisen en energiegebruik dan een museum dat porseleinen beelden toont. Kan dit in een uniforme norm worden gegoten? Sander van den Berg verwacht dat het kan. 'We hebben voor musea vijf extra aandachtspunten benoemd waar we op gaan letten (zie kader). De belangrijkste hiervan zijn het actief informeren van de bezoekers over duurzaamheid en het (onderzoeken van) oprekken van de bandbreedte van de klimaatinstellingen. Al deze punten kunnen voor ieder museum op eenzelfde wijze worden gemeten.'

DE UITDAGINGEN

Wanneer de norm voor duurzame museumgebouwen een feit is, is het werk voor de voorlopende musea nog niet gedaan. Sterker nog, dan wacht een tweetal zo mogelijk nog grotere uitdagingen. In de eerste plaats het overtuigen van andere (kleinere) musea om hun gebouwen ook te verduurzamen. 'Het vraagt nogal een investering', weet Rinus Vonhof van Kröller Müller. 'Niet alleen de verduurzaming, maar ook het verkrijgen van het certificaat zelf kost geld. Maar hoe meer musea meedoen, hoe aantrekkelijker het wordt.' Trudy van de Meerakker geeft aan dat momenteel wordt onderzocht of er subsidiemogelijkheden zijn: 'Dit maakt het mogelijk dat een brede groep

van musea en erfgoedinstellingen kan participeren.' Een tweede uitdaging is het verduurzamen van de museumorganisatie. Sander van den Berg hierover: 'We zien bij alle musea dat er veel gedaan wordt aan en gedacht wordt over duurzaamheid. Maar een duurzaam beleid staat vaak nog niet op papier. Voor het verduurzamen van de organisatie zullen nog grote slagen gemaakt moeten worden. De sector Veiligheidszorg en Facility management van

de Nederlandse Museumvereniging wil met een groep musea deze uitdaging graag aangaan.' Ondanks de grote uitdagingen gelooft Van den Berg in het succes van dit duurzaamheidskeurmerk voor musea. 'Maar dat kan alleen als de musea gemotiveerd zijn. Met dit keurmerk kunnen we in Nederland wereldwijd koploper worden als het gaat om de verduurzaming van museumgebouwen en museumorganisaties.' ●

BREEAM-NL

BREEAM-NL is een beoordelingsmethode om de duurzaamheidsprestatie van gebouwen te bepalen. De methode omvat verschillende keurmerken: een voor nieuwe gebouwen, een voor bestaande gebouwen ('In-Use'), een voor gebiedsontwikkeling en een voor sloopprojecten. De projecten worden beoordeeld op negen onderdelen: Management, Gezondheid, Energie, Transport, Water, Materialen, Afval, Landgebruik & Ecologie en Vervuiling. De scores op de verschillende onderdelen leiden uiteindelijk tot een totaalscore, uitgedrukt in sterren (1 t/m 5 sterren). Het BREEAM-NL duurzaamheidskeurmerk wordt beheerd en ontwikkeld door DGBC, een non-profitorganisatie die zich tot doel stelt de gebouwde omgeving te verduurzamen. Momenteel wordt BREEAM-NL In-Use voor Musea ontwikkeld. Bij dit keurmerk wordt gelet op het gebouw en het beheer. Museumspecifieke criteria zullen betrekking hebben op 1) afspraken rond op- en afbouw van tentoonstellingen, 2) scholing en voorlichting van de bezoeker, 3) klimaat, 4) verlichting en 5) inrichting van het gebouw in relatie met de collectie.

'30 PROCENT WINST DOOR KLIMAATNORMEN TE VERSOEPELEN'

Een groot gedeelte van de energiekosten gaat op aan het zorgvuldig beheren van het klimaat en de luchtvochtigheid in het museum. Dit met als doel om de kunstcollectie optimaal te conserveren. In het Kröller-Müller is de temperatuur altijd tussen de 19,5 en de 20,5 graden Celsius. Volgens Rinus Vonhof van het Kröller-Müller kun je met een soepeler beleid zo'n 30 procent op de energiekosten besparen. Hij geeft aan dat voor de collectie een bandbreedte tussen de 17 en de 25 graden best mogelijk is. Er zijn onderzoeken die aantonen dat oprekken van deze bandbreedte geen schadelijke invloed heeft. Aan de luchtvochtigheid mag overigens niet getornd worden. Dat het museum deze versoepeling toch niet doorvoert, heeft ermee te maken dat het museum hierdoor geen leencollecties meer zou kunnen aantrekken. Musea lenen niet uit aan ruimtes met een 'slecht klimaat'. Vonhof denkt dat musea elkaar op deze manier in een soort wurggreep houden die verduurzaming in de weg staat.